

BUAB

Avrupa Birliği Uygulama ve
Arařtırma Merkezi

BÜAB AVRUPA BİRLİĞİ BÜLTENİ

16 Kasım– 22 Kasım 2020

Derleyen: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Ezgi GÜRCAN

---

1. AB’NİN SİBER GÜVENLİK VE HAKLAR İKİLEMİ

Son dönemde gittikçe dijitalleşen dünyada artan siber suçlar ve terör faaliyetleri, online içeriklerin ve sanal kamusal alanların denetimini zorunlu hale getirdi. Ancak terörün ve terör propagandasının önlenmesine yönelik düzenlemeler çerçevesinde online içeriklerin silinmesinin “ifade özgürlüğü” ve “hukuk devleti” ilkelerini çiğnemenin nasıl yapılacağı netlik kazanmış değil. AB’nin konu ile ilgili 2018’deki [ilk önerisi](#) özellikle sivil toplum kuruluşlarınca sert bir şekilde [eleştirilmiştir](#). Aralarında *Sınır Tanımayan Gazeteciler* ve *İnsan Hakları İzleme Örgütü*’nün de olduğu grup terörle mücadele kapsamında, “terör içeriği” kavramının ve önleyici tedbirlerin genişliği ve muğlaklığı, hukuk devleti ilkelerinin aksine mahkeme kararı olmaksızın içeriklerin ivedilikle silinmesine olanak sağlanması kabul edilemez olduğunu vurgulamışlardı. Her ne kadar taslak son iki senede birçok kez gözden geçirilmişse de eleştiriler devam ediyor. Yaptırımların sadece ülkelerle sınırlı kalmaması, AB üyesi tek bir devletin talebi ile tüm AB bölgesinde içerik sildirmesine olanak sağlanması özellikle eleştirilen noktalardan. 9 Kasım’da konu ile ilgili yeni bir [çağrı](#) yapan sivil toplum örgütleri, düzenlemelerin ifade özgürlüğü, bilgi edinme özgürlüğü ve de internet kullanıcılarının kişisel verilerinin korunmasını sağlaması gerektiğinin altını çizmeye devam etti.

Human Rights Watch, 16 Kasım 2020

Human Rights Watch, (16.11.2020) “Draft EU Regulation on 'Terrorist Content' Online Threatens Rights: Proposals Risk Undermining Free Speech, Judicial Authority” Erişim adresi: <https://www.hrw.org/news/2020/11/16/draft-eu-regulation-terrorist-content-online-threatens-rights>

2. AVRUPA'DA YENİ HİDROJEN EKONOMİSİ DEVRİ

Yeşil Mutabakat çerçevesinde alternatif enerji kaynaklarına yönelen Avrupa Birliğinde, Almanya ve Fransa hidrojen enerjisine geçişte öncü rol oynamaya başladı. Hidrojen enerjisini günlük gerçeklik haline getirmek için son dönemde ardı ardına milyar avroluk yatırımlar açıklayan iki ülkenin son planı Fransız-Alman iş birliğince kurulacak bir 'giga fabrika' [gigafactory]. Girişim, AB politikası ve ekonomisinde her iki ülkenin ağırlığı göz önüne alındığında hem ekonomik hem de sembolik açıdan önemli. Ancak taraflar hidrojen üretiminin nasıl yapılacağı konusunda anlaşabilmiş değil. Fransızlar hidrojen üretiminde "mavi hidrojeni" diğer bir ifade ile nükleer kaynakları kullanarak doğal gazlar içindeki hidrojenin yüksek ısılarda metandan ayrılması ile hidrojen elde etmeye devam etmeyi önerirken, Almanlar tamamen "yeşil" üretimden yana. Ülkedeki bütün nükleer santralleri kapatmayı planlayan Alman tarafı, üretim teknolojilerindeki gelişimin doğa dostu hidrojen üretiminin tercih edilmesi gerektiğini savunuyor.

Hidrojen ekonomisi önünde sadece Mavi-Yeşil anlaşmazlığı yer almıyor. Her iki ülke endüstrilerinin karbon üretimini azaltmak istese de bunu gerçekleştirmek için yeni yatırımlar ve bütçe gerekli. Ekonomik ve üretim sorunlarına ek olarak AB içerisinde hidrojen üretimine ve hidrojen bazlı enerji tüketimine yönelik nasıl düzenlemeler ve denetlemeler olması gerektiği de henüz netleşmiş değil. Bütün bunlara ek olarak diğer ülkelerin bu alandaki yeni yatırımları her ne kadar iklim değişikliği ile mücadele çerçevesinde olumlu karşılansa da ekonomik açıdan yeni tehditler oluşturuyor. 2013'te Avrupa'da güneş enerjisi paneli sektörünün daha ucuz ürünler sunması nedeniyle Çin'in egemenliğe girmesi, benzer bir kaderin bu sektörü bekleyip beklemediğine yönelik endişeleri arttırıyor.

Science|Business, 16 Kasım 2020

Science|Business, (16.11.2020) "Franco-German push for hydrogen is powering new EU drive for green energy source" Erişim adresi: <https://sciencebusiness.net/news/franco-german-push-hydrogen-powering-new-eu-drive-green-energy-source>

3. POLONYA VE MACARİSTAN'DAN BÜTÇEYE VETO GELDİ

Kovid-19 salgını ile mücadele eden AB'de yeni bir kriz başladı. Birlik bütçesi ve koronavirüs yardımlarını içeren paket, Polonya ve Macaristan'ın vetosu nedeniyle onaylanamadı. Son dönemde ülkelerindeki hak ihlalleri ile gündeme gelen iki ülke, üye ülkelere yapılan ödeneklerin "hukuk devleti" ilkesine uyum koşuluna bağlanmasını reddediyor. Veto kararını savunan Macaristan Başbakanı Victor Orban, yeni taslağın "AB'yi Sovyetler Birliği'ne dönüştüreceğini" iddia ederek, bütçenin ve ekonomik yardımların üye ülkelere ideolojik hedefler için şantaj aracına dönüştürüldüğünü vurguladı. Kararın ardından Polonya ve Macaristan'a tepkiler devam ediyor. Her iki ülkenin bütçeyi rehin almasının kabul edilemez olduğunun altını çizen temsilciler, AB'nin kendi normlarını ve ilkelerini uygulaması gerektiğini

savundular. Ancak AB mevzuatı gereği karar için oybirliğine ulaşılması gerekmesi de her iki ülkenin görüşmelerde elini güçlendiriyor.

The Parliament, 17 Kasım 2020

The Parliament (17.11.2020) “Hungary and Poland refuse to back EU long-term budget and recovery package”
Erişim adresi: <https://www.theparliamentmagazine.eu/news/article/hungary-and-poland-refuse-to-back-eu-longterm-budget-and-recovery-package>

4. KATALAN PROBLEMİNE BİLİMSEL ÇÖZÜM ÇABASI

İspanya’da Katalan sorunun çözümüne Avrupa Birliği’ni dahil edebilmek çabalar devam ediyor. Yeni hedef olası AB müdahalesini ve yaptırımları meşrulaştıracak zemin hazırlamak. Konu ile ilgili Katalan Çalışmaları Enstitüsü ve Bask Çalışmaları Topluluğu, AB’nin bölgesel çatışmaların çözümlerine müdahil olabilmesi üzerine yeni bir proje başlattı. AB’nin şimdiye kadar Katalan-İspanyol ilişkilerinde olduğu gibi, bölgesel çatışmaları “iç sorun” olarak gördüğünü ve “anayasal düzene saygı” çerçevesinde tarafsız bir tutum sergilediğini vurgulayan araştırmacılar, yeni proje ile AB’nin üye devletler üzerinde yaptırım gücünü arttıracak meşru temelleri belirlemeyi hedefliyor. Projede amaç uluslararası alanda hak ihlalleri karşısında insani müdahale normları çerçevesinde hareket eden AB’yi, bölgesel çatışmalar ve ulusal azınlıklara yönelik problemlerin çözümünde daha etkin kılmak. 2021’de Brüksel’de çalışmanın sonuçlarını paylaşması planlanıyor.

Vozpopulí, 17 Kasım 2020

Vozpopulí, (17.11.2020), Nacionalistas vascos y catalanes cambian de plan para que la UE les reconozca como “minorías nacionales” https://www.vozpopuli.com/espana/nacionalistas-cataluna-pais-vasco-ue_0_1410760306.html

5. GOOGLE TEKELİNE KARŞI ÇAĞRI

Firmalar, Google Avrupa piyasasına tamamen egemen olmadan, AB’den tekel önleyici mevzuatı netleştirmesini talep etti. 12 Kasım’da 165 firma ve işletme Avrupa’da adil rekabet ortamı talep eden bir mektup yayınlamıştı. AB ile Google arasındaki gerilim yeni değil. Avrupa Komisyonu 2017’de Google’ın kendine bağlı karşılaştırmalı alışveriş servislerine arama sonuçlarında üst sıralarda yer vermesinin haksız rekabet yarattığına karar vermiş ve şirkete ceza kesmişti. Ancak eleştirilerin hedefindeki şirketler itirazlarını sürdürüyor. Konu ile ilgili demeye veren Google temsilcileri eleştirilerin haksız olduğunu savunurken, diğer firmalarla teknoloji paylaşma, rakiplerine öncelik verme ve Avrupalı kullanıcılara daha az seçenek sunma gibi taleplerin ekonomik olarak gerçekçi olmadığını savunuyor. Büyük şirketleri eleştiren sektördeki diğer firmaların da tekel oluşturucu benzer uygulamaları Google’ın elini güçlendirirken, herkesi tatmin edecek yasal çözümün bulunmasını zorlaştırıyor.

Deutsche Welle, 18 Kasım 2020

Deutsche Welle, (18.11.2020) “Companies plead with EU regulators for action on Google” Erişim Adresi: <https://www.dw.com/en/google-antitrust-eu-european-union/a-55623857>

6. AB’NİN BELARUS YAPTIRIMLARI DEVAM EDİYOR

AB-Belarus ilişkilerinde gerilim devam ediyor. Hatırlanacağı üzere daha önce aralarında Cumhurbaşkanı Lukaşenko’nun oğlunun da olduğu 53 yetkili AB’nin yaptırım listesine alınmıştı. AB Dışişleri Bakanları Toplantısı’nda açıklama yapan Josep Borrel Belarus’ta gittikçe kötüleşen siyasi durum nedeniyle Cumhurbaşkanı Aleksandr Lukaşenko’yu ve hükümetini destekleyen şirketlere yaptırım listesine eklemenin de tartışıldığını vurguladı. Şirketlere yapılacak olası yaptırımların ülkedeki ekonomik hayat üzerinde ciddi etkileri de olacağını altını çizen Borrel, Belaruslu yetkililere çağrı yaptı. Borrel’in tehditkâr tutumuna rağmen, yaptırım kararları salt çoğunluk değil, oybirliği gerektiriyor. 7 Aralık’taki görüşmede konunun tekrar gündeme gelmesi bekleniyor.

RFI, 19 Kasım 2020

RFI, (19.11.2020) Евросоюз подготовит санкции в отношении компаний, финансирующих Лукашенко, Erişim adresi: <https://rfi.my/6qwy.T>

7. AB’DEN KARABAĞ AÇIKLAMASI

Ermenistan ve Azerbaycan arasındaki Dağlık Karabağ sorunu AB gündemini şekillendirmeye devam ediyor. Avrupa Birliği adına Yüksek Temsilci tarafından yapılan açıklamada Rusya’nın aracılığı ile 9 Kasım’da Ermenistan ile Azerbaycan arasında yapılan ateşkesin ardından, Dağlık Karabağ ve çevresinde çatışmaların sona ermesinin önemine vurgu yapıldı. Yapılan açıklamada AB’nin tarafların ateşkes hükümlerinin uygulanmasını yakından takip edeceği belirtilerek, çatışmaya kalıcı ve kapsamlı bir çözümün bulunması temennisi yenilendi. İnsani yardım görevlilerinin erişiminin güvence altına alınması, yerlerinden edilmiş nüfusun geri dönmesinin koşullarının sağlanması, savaş suçlarının araştırılması ve de kültürel ve dini mirasın korunması gibi konu başlıklarında Birliğin her türlü yardımda bulunmaya hazır olduğunun altı çizildi.

Avrupa Birliği Konseyi, 19 Kasım 2020

Council of the EU, (19.11.2020)“ Nagorno-Karabakh: Declaration by the High Representative on behalf of the European Union” Erişim adresi: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/11/19/nagorno-karabakh-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union/>

8. BÜTÇE GÖRÜŞMELERİNDE YENİ KRİZ ÇIKTI

2021-2027 AB Bütçesi ve de Koronavirüs kurma paketi dağıtımında “hukuk devleti olma” vurgusu son dönemlerde demokrasinin gerilediği Macaristan ve Polonya’nın vetosuna takıldı.

Bütçe tartışmaları süresince eleştirilerin odağında yer alan demokrasi karnesi zayıf iki ülke, “hukukun üstünlüğü normlarının muğlaklığını” ve “kriterlerin ideolojik yönünü” ileri sürerek bütçeyi reddettiler. Ancak veto kararının tüm siyasi aktörlerce desteklendiği söylenemez. Macaristan muhalefet partilerinden *Jobbik-Daha İyi Bir Macaristan Hareketi*’nin Avrupa Parlamentosundaki temsilcisi Katalin Cseh, Orban’ın tüm Macaristan’ı temsil etmediğini ve ülkenin büyük bir çoğunluğunun “hukukun üstünlüğü” koşulluluğunun uygulanmasını desteklediğini vurguladı. Benzer görüşler hem diğer üye ülke yetkilileri hem de hukukçularca da destekleniyor.

Euronews, 20 Kasım 2020

Euronews, (20.11.2020) “EU summit: Budget stalemate continues but Hungary not united in opposition to EU's rule of law” Erişim adresi: <https://www.euronews.com/2020/11/20/eu-summit-budget-stalemate-continues-but-hungary-not-united-in-opposition-to-eu-s-rule-of-law>

9. AB’DEN SUDAN’DAKİ MÜLTECİ KRİZİNE DESTEK

Etiyopya ordusu ve Kuzey Tigray bölgesindeki güçler arasındaki silahlı çatışma ile yeni mülteci sorunları da ortaya çıkarmaya devam ediyor. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği 10 Kasım’dan bu yana çatışmalar nedeniyle günde yaklaşık 4000 mültecinin Sudan sınırı geçtiğini bildirdi. AB Kriz Yönetimi Komiseri Janez Lenarcic konu ile ilgili yaptığı açıklamada artan çatışmaların sadece ülkenin değil, bölgede de istikrarsızlığı arttıracığına işaret ederek, “krizin vahim insani sonuçları olacağını” vurguladı. Krizin sonlandırılması için çağrılarının yanı sıra, Avrupa Birliği ekonomik destek de sağlamaya devam ediyor. AB tarafı mültecilerin artan ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak için [4 milyon avroluk acil yardım paketi](#) yollayacağını açıkladı.

Radio Daganba, 20 Kasım 2020

Radio Daganba, (20.11.2020) “Over 36,000 Ethiopian refugees arrive in Sudan” Erişim adresi: <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/over-36-000-ethiopian-refugees-arrive-in-sudan>

10. AB VE LATİN AMERİKA İŞBİRLİĞİ BİLMECESİ

Avrupa Birliği ile Brezilya, Arjantin, Uruguay ve Paraguay’ın oluşturduğu ortak pazar örgütü olan MERCOSUR arasında bir serbest ticaret anlaşmasının yapılmasına yönelik müzakereler hâlâ nihayete ermiş değil. 16 Aralık tarihine kadar Güney Amerika grubunun liderliğini elinde bulunduran Uruguay başkanlığında da 20 yıldır devam eden görüşmeler sonlanacağına benzemiyor. Hatırlanacağı üzere Güney Amerika ülkeleri ile AB arasındaki müzakereler 2000 yılında başlamış ve taraflar birçok kez masaya oturup tüm tarafları tatmin edici bir anlaşma sağlayamamıştı. En son AB tarafının anlaşmaya eklemek istediği iklim değişikliği ile

mücadeleye yönelik maddeler MERCOSUR tarafınca reddedilmişti. Her ne kadar MERCOSUR, AB ile ticari ilişkilerin güçlenmesini istese de diğer ülkelerle ticari görüşmeler devam ediyor. Kanada ve Güney Kore ile görüşmelere ek olarak liderler ticari ilişkilerde Çin'in önemine vurgu yapmaya devam ediyorlar.

El Observador, 21 Kasım 2020

El Observador, (21.11.2020) "Expectativa por viaje de Bustillo para acelerar firma con la Unión Europea", Erişim adresi: <https://www.elobservador.com.uy/nota/expectativa-por-viaje-de-bustillo-para-acelerar-firma-con-la-union-europea-202011202260>

11. BELARUS'TAN AB'YE YAPTIRIM

Belarus'ta cumhurbaşkanlığı seçimleri sonrasında Avrupa Birliği ile ilişkilerde başlayan kriz devam ediyor. AB'nin 2 Ekim tarihinden itibaren ülke yetkililerine uyguladığı ve içeriği gittikçe genişletilen yaptırım kararlarına cevaben Belarus tarafından da karşı yaptırımlar getirilecek. Belarus Dışişleri Bakanı Vladimir Makai, 17 Kasım'da *Belarus 1* kanalına verdiği [demeçte](#) AB üyesi ülkelere yetkililere ve devlet başkanlarına yaptırım getirileceğini belirtti. Hatırlanacağı üzere 9 Ağustos'da yapılan seçim sonunda 26 yıldır ülkeyi yönetmekte olan Aleksandr Lukaşenko'nun tekrar seçildiği ilan edilmiş ve ülke çapında hükümet karşıtı protestolar ve grevler başlamıştı. Seçim sonuçlarına artan muhalefetin ardından AB göstericilere destek vermiş ve de seçimlere hile karıştırdıkları ve protestoculara baskı uyguladıkları gerekçesiyle içerisinde Cumhurbaşkanı Aleksandr Lukaşenko'nun da olduğu birçok Belaruslu yetkiliye yaptırım uygulama kararı almıştı. Belarus tarafı her ne kadar karşı yaptırımlar getireceğini açıklasa da AB ile krizin bir an önce sonlanmasını da istiyor. Makai verdiği demeçte iki taraf arasındaki karşılıklı çıkar ilişkilerine vurgu yaparak ilişkilerin normalleştiği son 5 senede "hem AB'nin hem de Belarus devleti ve sivil toplumunun" kazançlı çıktığını hatırlattı ve "ortaklarına" zarar verici yaptırımlar getirmeyecekleri ancak Belarus'un çıkarlarını da koruyacaklarını belirtti.

РИА Новости, 22 Kasım 2020

РИА Новости,, (22.11.2020) "Глава МИД Белоруссии призвал Евросоюз к тесному сотрудничеству" Erişim adresi: <https://ria.ru/20201122/sotrudnichestvo-1585827190.html>